

Mezinárodní výbor pro bioetiku UNESCO zasedal v Paříži ve dnech 8.-12. září 2014.

Kromě tematiky kulturního dědictví vyvíjí UNESCO aktivitu i v celé řadě jiných oblastí, mezi něž patří i bioetika. Mezinárodní výbor pro bioetiku UNESCO (International Bioethics Committee - IBC) má na svém kontě již celou řadu významných deklarácí, především Universální deklaraci o bioetice a lidských právech z roku 2005. Výbor byl založen v roce 1993 a tvoří jej 36 nezávislých expertů jmenovaných generálním ředitelem UNESCO na dobu čtyř let.

Výkonný výbor České komise pro UNESCO v roce 2013 doporučil kandidaturu prof. MUDr. Josefa Syky, DrSc. za ČR do Mezinárodního výboru pro bioetiku (IBC) na léta 2013 – 2017, prof. Syka je členem výboru.

Letošní zasedání IBC bylo dvacáté první a na programu mělo inovaci článku 15 Univerzální deklarace o bioetice a lidských právech, který se zabývá sdílením prospěchu či užitku z výzkumu, dále byla na programu obecná diskuze o mnoha článcích této deklarace v souvislosti s prudkým rozvojem genetiky, vývojové biologie a výzkumu lidského genomu v posledních letech a stručná informace o připravované revizi Doporučení ke statutu vědeckého pracovníka, které vydalo UNESCO v roce 1974. Část zasedání se konala společně s Mezivládním výborem pro bioetiku UNESCO, což je výbor expertů na bioetickou problematiku, jmenovaných vládami 36 členských států UNESCO (Česká republika mezi ně nepatří).

Diskuze o inovaci článku 15 se stala doménou zástupců rozvojových zemí, zejména z Afriky a Střední a Jižní Ameriky. Ti tvoří poměrně značnou část členstva IBC a jejich zájmy jsou poněkud jiné než zájmy zástupců vyspělých zemí. Podstatný pro ně je především účinný přenos znalostí moderního biomedicínského výzkumu do klinické praxe v jejich zemích a samozřejmě finanční stránka péče o zdraví. Obecná diskuze o inovaci deklarace z hlediska nových znalostí výzkumu se soustředila do dvou okruhů: jednak o ochraně lidských práv v souvislosti s rychle se rozvíjejícími znalostmi lidského genomu a jeho testováním, jednak o prudkém rozvoji vývojové biologie a reprodukční medicíny (například v souvislosti s návrhem léčby mitochondriálních nemocí pomocí tzv. pronukleárního transferu nebo problematikou vytváření zárodečných buněk z indukovaných pluripotentních kmenových buněk). Cílem práce výboru v tomto směru bude v průběhu dalších měsíců vytvořit návrh inovace deklarace na základě konsenzuální diskuze členů výboru. V průběhu zasedání vystoupili také zástupci bioetické komise Rady

Evropy, kteří informovali výbor o připravované konferenci Rady Evropy na téma nově vznikajících technologií (nanotechnologie, biotechnologie, kognitivní neurotechnologie), která by se měla uskutečnit v červnu 2015 v Paříži.

Více o práci IBC na: <http://www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/bioethics/international-bioethics-committee/>

prof. MUDr. Josef Syka, DrSc., člen Mezinárodního výboru pro bioetiku UNESCO